

■ **Aseară, la Târgoviște, premieră europeană muzeală, în ajunul Festivalului Național „Crizantema de aur”**

Casa Românei

Ieri, 18 octombrie a.c., la Târgoviște, cu prilejul jubileului de o jumătate de secol de existență a Festivalului Național „Crizantema de Aur”, a avut loc un eveniment cultural în premieră absolută: inaugurarea Casei Românei. De fapt, este vorba de un inedit muzeu al acestui cântec de suflet românesc, căci, atât romanța cât și festivalul său își meritau de multă vreme un locaș-sipet cu amintiri, mărturisitor al unei doiniri izvorâte din lăuntru profund al etosului nostru național. Și cum romanța este parte specifică a patrimoniului imaterial cultural al neamului românesc, nici că se putea o mai inspirată alegere pentru organizarea muzeului, decât o casă de patrimoniu, monument istoric de arhitectură, de pe bulevardul străjuit atât de pitoresc de coroanele unor castani bătrâni atribuită de Consiliul Județean Dâmbovița. Și sperăm să rămână aici. Însă ar fi impardonabil să nu amintim că muzeul s-a ivit la inițiativa unor neobosiți oameni de cultură, de asemenea, inițiatori ai Centrului Cultural pentru UNESCO „Cetea Românei”, Alina Mavrodin Vasiliu și Teodor Vasiliu. La ora deschiderii muzeului, pentru a căruia „deretificare” inițiatorii nu au prididit o clipă, prezența asistenței a fost una numeroasă și de înaltă ținută, cu reprezentanți de vârf de la: Federația Mondială, cea Europeană și cea Română a Asociațiilor, Centrelor și Cluburilor UNESCO, Ministerul Culturii și Identității Naționale, Institutul Național al Patrimoniului, Comisia Națională a României pentru UNESCO, Prefectura și Consiliul Județean Dâmbovița, Primăria municipiului Târgoviște, Arhiepiscopia Târgoviște, Televiziunea Română și Societatea Română de Radiodifuziune, presa centrală și locală

Inaugurare cu binecuvântare divină

Un sobor de preoți a oficiat o slujbă emoționantă și înălțătoare de binecuvântare a noului spațiu muzeal târgoviștean „Casa Românei”. Oficiul de gazde l-au făcut inițiatorii Alina Mavrodin Vasiliu și Teodor Vasiliu. Aceștia împreună cu președintele Consiliului Județean Dâmbovița - Alexandru Oprea, primarul municipiului Târgoviște - Cristian Stan

Recital înălțător de romanțe, la harpă, al Cristinei Munteanu, aplaudat călduros de delegația UNESCO și IPWG, precum și de Corina Mihăescu - Institutul Național al Patrimoniului

și prefectul județului - Antonel Jîjîie au oferit Diplome jubiliare celor care au promovat (și continuă să o facă) romanța și Festivalul Național „Crizantema de aur”. A urmat vizitarea sălilor expoziționale ale Casei Românei.

Bine gândită, într-o viziune de o evidentă modernitate captatoare de atenție, trama expozițivă pune sugestiv în evidență panotaje tematice în cele trei săli ale spațiului muzeal destinate vocilor de neuitat ale romanței populare și celei clasice, vocilor de aur ale romanței de pe scenele muzicii clasice, ușoare și populare, celor peste 150 de compozitori români, marilor dirijori, laureaților „Crizantemei de aur” și ai Premiului I din perioada 1968-2016, reputaților artiști care au susținut recitaluri, celor peste 75 de actori și prezentatori care au urcat pe scena romanței de la Târgoviște cu prezentări și recitaluri memorabile de romanță, muzicologilor, regizorilor, scenografulor și jurnaliștilor - cronicari ai marelui eveniment muzical autumnal târgoviștean, precum și ale organizatorilor oficiali, de-a lungul a unei

Reprezentanții de vârf ai Federației Mondiale și ai celei Europene a Asociațiilor, Centrelor și Cluburilor UNESCO, precum și ai IPWG, din Coreea de Sud, printru cei premiați cu Diplome jubiliare, înmânate de primarul Târgoviștei - Cristian Stan

jumătăți de secol, ai Festivalului „Crizantema de Aur”. Mai pot fi văzute afișe, partituri originale ale unor romanțe încununat de lauri la diferite ediții ale festivalului, mostre de diplome, programe, publicații cuprinzând în paginile lor cronicile de eveniment, discuri „Electrecord”, manechine înveșmântate în costume de scenă, unele dăruite de mari artiști ai romanței din țară și de peste hotare. Cu alte cuvinte, așa cum spuneam, un locaș sipet cu amintiri, dar unul vivanț, învaluind vizitatorul cu parfum de crizantemă și murmur de romanță.

Micro-recital în premieră: mari romanțe pe acorduri sublime de harpă

O surpriză a oferit-o cu binecunoscutul har interpretativ Cristina Munteanu, care a impresionat cu un recital de romanțe la „instrumentul zeilor”, harpa. În final, grupul bărbătesc „Doruleț” condus de Mihail Vlădăjeanu - dirijorul corului Catedralei Mitropolitane din Târgoviște, a interpretat ce-

Cristian Stan - edilul municipiului Târgoviște

„Este o onoare și o bucurie pentru mine să fiu astăzi la acest eveniment. Iată că în municipiul Târgoviște avem o Casă a Românei. Romanța înseamnă sensibilitate, înseamnă poezie pe muzică, înseamnă dragoste și îi felicit pe inițiatorii acestui eveniment nu numai pentru faptul că au organizat foarte frumos acest eveniment, dar în primul rând pentru faptul că Târgoviștea se îmbogățește, în momentul de față, artistic, se îmbogățește cultural și în calitate de primar al municipiului Târgoviște sunt mândru să fiu prezent la un asemenea eveniment de o înaltă ținută. Mă bucur, de asemenea, că administrația locală târgovișteană poate să contribuie la evenimentele de acest tip, mă bucur că în acest an avem și vom fi împreună cu toții la Festivalul „Crizantema de Aur” ediția jubiliară, ediția cu numărul 50 și cred că acest eveniment este și un omagiu adus zeilor, sutelor de interpreți, de compozitori care de-a lungul celor 50 de ani ne-au adus tuturor bucurie și ne-au încântat”.

Alexandru Oprea - președintele Consiliului Județean Dâmbovița

„Multumesc pentru că sunteți prezenți într-o locație a Consiliului Județean Dâmbovița. Sigur că au fost foarte multe dis-

cuții suscitade de acest proiect. Cred că era datoria noastră, a celor care vremelnic îndeplinim funcții de demnitate publică, să ne aplecăm asupra cerințelor comunității și spun că, dacă noi din Consiliul Județean am făcut acest lucru, am făcut-o cu gândul că Târgoviștea merită acest lucru, județul Dâmbovița merită acest lucru și eu nu o să ezit niciodată să sprijin, atât cât este în putința instituției pe care o reprezint, acțiunile culturale la Târgoviște. Sigur că este important că de 50 de ani, cred, este singurul festival care a mai rămas și care are o continuitate. Era normal ca romanța să se întoarcă și să vină de fiecare dată la Târgoviște în prag de toamnă odată cu crizantemele și să reamintească tuturor că Târgoviștea a fost, este și cu siguranță va fi capitala culturală a Țării Românești. Pot să se supere vecinii noștri de la Pitești, de la Ploiești. Nu avem ce le face. Suntem înaintea lor, cu mult înaintea lor și cred că și prin ceea ce facem în această seară demonstrăm încă o dată că avem foarte multe lucruri, foarte multe valori la care

trebuie să ținem și avem lucruri pe care trebuie să le continuăm indiferent de costurile acestora. Multumesc celor doi oameni de excepție care s-au ocupat și care au fost așa într-un fel vizionari, au avut ideea acestui proiect. Le mulțumesc colegilor mei din consiliu împreună cu care am dat votul pentru acest proiect și fără să-mi iau un angajament, eu cel puțin sunt stăpân pe votul meu. Nu știu ce vor face ceilalți 34 de consilieri județeni. Dar, cu siguranță, cu înțelepciune și cu multă aplecare vom continua. Felicitări și cred că prin astfel de acțiuni numele Târgoviștei se va duce, nu numai la nivel național, ci cred că se va duce și dincolo de granițele acestei țări. Și vă spun sincer că municipiul Târgoviște, județul Dâmbovița merită acest lucru”.

Antonel Jîjîie - prefectul Județului Dâmbovița

„Transmit salutul Instituției Prefectului tuturor invitaților prezenți la acest frumos eveniment cultural. Dincolo de oficialități județene, centrale, municipale apreciez efortul pe care l-au depus Tedi Vasiliu și Alina Mavrodin de a face, din această Casă de Oaspeți, Casa Românei. Închei cu speranța: Casa de Oaspeți să devină un Muzeu al Românei cu activitate permanentă pentru ca toți cei care iubesc acest gen să poată fi prezenți aici în fiecare zi”.

Prof.univ.dr. Ioan Oprea, profesor de muzeologie: „Recomand Ministerului Culturii și Identității Naționale să autorizeze Casa Românei ca muzeu, aici avem un patrimoniu excepțional”

și-a deschis porțile

Toți cei prezenți au cântat, împreună cu grupul vocal „Doruleț”, celebra romanță „Ciobănaș cu 300 de oi”, producând o vie emoție

George Christophides - președintele de onoare al Federației Mondiale a Asociațiilor, Centrelor și Cluburilor UNESCO

„Doresc să exprim mulțumiri doamnei Daniela Popescu pentru întreg efortul depus în organizarea și aducerea la realitate a acestui superb proiect Casa Romantei. De asemenea îmi exprim mulțumiri pentru toate oficialitățile care au înlesnit organizarea acestei seri a romanței. Salut prezența doamnei din Coreea care este cunoscută oriunde în lume, președintă a unei organizații în Geneva, de asemenea în Chile are privilegiul de a fi președinta unei organizații care apără drepturile femeilor și a copiilor. De asemenea domnia sa tocmai s-a întors din Grecia unde a primit titlul de Ambasador al Bunăvoinței pentru întreaga sa activitate. Îmi exprim întreaga admirație pentru ceea ce s-a organizat aici și felicit pe toată lumea pentru acest minunat edificiu”.

Alexandru Pugna, ministru secretar de stat în Ministerul Culturii

„Este un moment istoric, și nu cred că exagerez cu nimic, acest moment pe care îl petrecem cu toții aici în Cetatea Romantei Românești, aici la Târgoviște, unde în premieră a fost inaugurat un muzeu dedicat unui gen muzical cu totul aparte, un muzeu dedicat romanței românești. Niciun alt gen muzical în România nu beneficiază de o astfel de casă cum beneficiază romanța și eu cred că este pe deplin meritat ca această Casă să fie așezată aici în Cetatea Târgoviștei pentru că știm de ani buni, de 50 de ani Târgoviștea și-a asumat acest rol de Cetate a romanței. Mai sunt festivaluri mai mitite, dar dacă ar fi să facem un clasament al festivalurilor acestui gen muzical, pe primul loc ar fi „Crizantema de Aur”, pe locul doi ar fi „Crizantema de Aur”, pe locul trei ar fi „Crizantema de Aur” și apoi poate ar mai fi și alte festivaluri care au început să răsăre timid în câteva din localitățile țării noastre. Știm că mai avem o soră a Crizantemei de Aur, „Crizantema de Argint”, la frații noștri de peste Prut, iată, un pod realizat prin spirit românesc de acest gen muzical extraordinar care este romanța. Într-adevăr, Ministerul Culturii și Identității Naționale în ultimii ani de zile nu a mai fost implicat în realizarea acestui festival și mă bucur că am reușit să conving conducerea Ministerului, pe domnul ministru, dar trebuie să vă mărturisesc că nu mi-a fost foarte greu pentru că ministrul de atunci era un târgoviștean, domnul senator Ionuț Vulpescu, care imediat a fost de acord și vă asigur că și actualul ministru, care a trebuit să definitiveze partea financiară cu care Ministerul să vină în sprijinul realizării acestei ediții jubiliare, a fost de acord și s-a bucurat că Ministerul a revenit printre organizatori, printre cei care sprijină acest important festival al romanței românești. Încă o dată mi se dovedește că proverbul românesc „omul sfîntește locul” este foarte adevărat. Această familie minunată, familia Vasiliu, oameni care sunt numai suflet au reușit să realizeze lucruri extraordinare pe care noi le vedem și pentru ca noi să ne bucurăm de o ediție jubiliară extraordinară. Fără îndoială este cea mai valoroasă ediție a acestui festival, sunt momente cu totul și cu totul speciale aici la Târgoviște. Îl felicit pe domnul președinte al Consiliului Județean care a înțeles foarte bine să ofere această locație extraordinară pentru a se face Casa Romantei. De obicei când este vorba de cultură, trebuie să recunoșc că am fost și vicepreședinte de Consiliu Județean vreo 5 ani și știu că colegii

consilieri județeni și în general administrația este un pic mai reticentă, spune că poate să aștepte cultura, sunt alte priorități, drumuri, infrastructură, dar nu este deloc așa și mă bucur în Dâmbovița s-a înțeles foarte bine acest lucru. Acest lucru va vorbi în timp și peste timp despre ceea ce înseamnă Târgoviște pentru romanță, pentru cultura acestui popor, pentru muzica poeziei românești. Felicitări tuturor organelor din administrația locală care au înțeles să sprijine acest act, dar în mod deosebit vreau să felicit pe doamna Alina Mavrodin și pe soțul dumneaei, Teodor Vasiliu, fără de care vă asigur că nu s-ar fi întâmplat ceea ce petrecem cu toții astăzi”.

Prof. univ. dr. Ioan Opris

„Este o expoziție pe care în mod firesc, ca un profesor de muzeologie ce mă găsesc la Universitatea „Valahia”, o recomand Ministerului Culturii și al Identității Naționale să o autorizeze ca muzeu. Aici avem un patrimoniu excepțional, deopotrivă material și imaterial. Zâmbesc o mie de portrete ale celor care au făcut muzică în România, ale celor cunoscuți în acești 50 de ani. Este un patrimoniu care nu este nici de stânga și nici de dreapta, este al tuturor, este al românilor, ne identifică pe toți. Și dacă la Târgoviște acest patrimoniu se transformă într-o instituție, ceea ce este de dorit într-o țară săracă în muzee, pentru muzică nu avem decât patru, atunci este foarte bine. Iar pentru Târgoviște va fi un mare brand, unul care poate fi și universal. Și UNESCO, care patronează această reuniune jubiliară, garantează că el poate să intre alături de cele 6 poziții pe care deja România le deține în lista patrimoniului mondial. Familia Vasiliu are merite, are merite pentru că a adunat, în primul rând a adunat fără să știe că va veni un moment al desfătării publice și a făcut acest lucru cu sacrificii și încredere și astăzi avem rezultatul acestei colecționării, o colecționare subtilă care deopotrivă privește pe textier, pe interpreți, pe laureați, pe cei care au sprijinit în media, pe critici, pe istorici muzicali și pe marele public. Pe câți au desfătat la Târgoviște romanțele?! Este greu de spus... Câți sunt cei care iubesc romanța?! Iarși este greu de spus... Dar sigur este un brand de țară și lucrul acesta este foarte important. Sunt la această expoziție figuri care ne-au luminat multora dintre noi momente grele, clipe de viață și ne-au dat un zâmbet. Toate aceste lucruri sunt făcute pentru târgovișteni și trebuie primite ca atare și transformate într-un muzeu”.

Daniela Popescu, expert al Comisiei Naționale a României pentru UNESCO și președintele Federației Asociațiilor, Centrelor și Cluburilor UNESCO din Europa și America de Nord

„Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură a fost, este și va fi întotdeauna o idee în mers. De aceea în momentul în care ne-ați oferit prilejul și onoarea de a fi partenerii dumneavoastră în acest proiect am răspuns imediat da. De ce? Pentru că, alături de dumneavoastră, Comisia Națională a României pentru UNESCO și Federația Europeană slujesc, luptă pentru ca numele romanței să pătrundă în patrimoniul cultural imaterial UNESCO. Cu această ocazie, când vii într-o casă nouă, trebuie să aduci ceva. Federația Europeană a Cluburilor pentru UNESCO v-a dăruit o operă și aș dori să vă citesc mesajul acestei

opere. Lucrarea care se află la intrare, în partea dreaptă, în sala Trofeelor, este intitulată – Romanță – și este o pledoarie vizuală a ceea ce înseamnă poezia romanțată, un eros subtil ca un imn închinat muzicii și iubirii inocente. Viorile subdimensionate fac trimiteră directă la simbolistica muzicologică și la gentilețea genului romanței care propagă în eter o armonie strălucitoare. Vocea fin acordată a instrumentului reprezentat, acompaniat pe versurile de dragoste ce sunt aidoa unor chei magice care deschid încăperile sufletului nostru. Interpretările cromatice și materialitățile diferite ale lumii instrumentelor din lemn plastifiat, transparent și mat poziționează lucrarea în sfera contextului artistic contemporan... Carmen Manuela Popa este cea care a făcut această operă și care ne surprinde de fiecare dată prin imagini puternice cu impact emoțional. Vă mulțumim și așteptăm să sărbătorim această Casă a Romantei, casa speranței, romanța în patrimoniul mondial”.

Virginia Meheș, președintele Federației Române a Asociațiilor, Centrelor și Cluburilor UNESCO

„Sunt convinsă că în scurt timp acest sensibil și delicat tezaur, romanța, își va ocupa locul meritat în panoplia valorilor universale”.

Maria Tănase Marin, producător TVR3

„Nu-mi vine să cred că ceea a avut d-na Alina Mavrodin în cap este la un asemenea nivel și amplasare și așa cum zice ardeleanul - acolo unde Dumnezeu vrea, omul poate - Felicitări!”.

Jolt Kerestely, compozitor

„Am emoții foarte mari. Eu am participat la primele emisiuni de romanțe din Târgoviște, mai întâi ca și compozitor, iar acum, la vârsta mea, ca președinte al juriului. Felicitări!”.

Florentina Satmari, realizator TV

„Ioana Radu spunea că a reușit să scoată romanța din cârciumă și s-o urce pe scenă și iată că astăzi, când aniversăm 100 de ani de la nașterea ei, o omagiem la Târgoviște. Ea s-ar bucura să-și vadă astăzi visul împlinit pentru că astăzi a luat ființă și o Casă a Romantei în Târgoviștea pe care ea a iubit-o atât de mult și unde a fost atâția ani prezentă, iar Târgoviștea a devenit o Cetate a romanței românești. În toate trebuie să se investească, dar dacă nu investim în cultură sunt lucruri care se pierd. Cultura nu are timp să aștepte, ne pierdem identitatea”.

Amelia Loredana Etegan, președintele Festivalului „Ioana Radu”, Craiova

„Nu am văzut niciodată atâta lume bună strănsă la un loc în omagierea romanței. Noi, și la Craiova și la Târgoviște, facem ceva bun pentru ceea ce ne reprezintă, pentru păstrarea identității naționale și eu zic că nimic nu ne reprezintă mai frumos decât romanța, romanța pe care eu o pun pe picior de egalitate cu doina, romanța care ne reprezintă și vorbește despre noi ca români”.

Silviu Ponoran, primar Zlatna, președintele festivalului de romanțe „Te-aștept pe același drum”

„Romanța face parte din cultură, iar România prin cultură și tradiții are cel mai mare succes pentru că aceste două lucruri îmbinate duc înainte această națiune. Seneca spunea când a scris Fedra că nu-i

nimeni mai iubit și mai ferit de patimi decât acela care rămâne statornic lângă datini... Romanța este pentru poporul român datină”.

George Coandă, primul cronicar al festivalului „Crizantema de Aur”

„Acum 50 de ani când eram un june nu speram absolut deloc că voi fi cronicar și la a 50-a ediție, mai ales că acum câteva zile am împlinit o vârstă matusalemică. Știu acest festival ca pe buzunarele mele, îi știu toate tainele și toate taințele. În toamna lui 1968, oficialitățile vremii au semnat chiar în acest imobil actul de naștere al romanței, am fost martor la acest eveniment ca gazetar și ca istoric. Dacă în 1508 și în 1521 prin prima carte tipărită la Târgoviște a răsărit renașterea românească, în 1968 tot Târgoviștea a făcut să renască romanța românească. Suntem prezenți într-o cetate eternă a românilor, Târgoviște”.

Ivan Vîrbanov (Bulgaria)

„Crizantema simbolizează începutul divin, credință și longevitate în China, bucurie, succes și noroc în Japonia, puritate mentală și o minte limpede. În Bulgaria, crizantema este o expresie a victoriei, luminii și binelui. Festivalul „Crizantema de aur” este un amalgam de sunete, muzică, forme, genuri și stiluri, este o misiune și o cauză, este un spirit unic și un buchet de experiențe unice”.

Mireille Rivat (Franța)

„Popoarele se exprimă prin cântec și muzica este un dar prețios. S-a pus în evidență caracteristicile popoarelor și în ultimii 20 de ani cântecul popular francez nu mai circulă în Franța așa cum se întâmplă aici. Ceea ce este important este că România păstrează istoria gen muzical, acest cântec este melodie, dar este și emoție”.

Marcel Roșca (Germania)

„Am colindat lumea și știu ce înseamnă să ridici la rang de cultură un brand al unui popor și romanța este un brand al acestui popor. Romanța înseamnă sensibilitate, frumusețe, tragedia unui suflet care își găsește până la urmă o reușită în viață, este tot ce exprimă mai frumos, mai curat sufletul unui popor”.

Codruț Bârsan (SUA)

„Mă bucur foarte mult să văd cum romanța învie din ce în ce mai mult și sper să deschidem un festival de romanțe și la Chicago, sperăm că vom putea să facem acest lucru cu ajutorul tuturor”.

Margareta Ivănuș (Republica Moldova)

„Am fost în mai multe orașe, dar aici la Târgoviște... este extraordinar. Mulțumim organizatorilor, d-nei Alina Mavrodin, Consiliului Județean Dâmbovița, Primăriei Târgoviște, Prefectului... ați pregătit o sală extraordinară, toată lumea este emoționată, pentru că pe petalele crizantemelor sunt înscrise nume celebre ale interpreților, compozitorilor, poezilor... din România și din țările în care se cântă romanța. Eu vă doresc succese... și urez drum bun «Crizantema de Aur» și mulți ani...”.

Pagini realizate de Ana Maria Popescu, Violeta Stanciu, George Coandă, Virgil Voinescu și foto Corvin Dumitrică